

VECKOBLADET

Fredag
Utkommer fredagar

1996 22:e årg.

37-38

GOD JUL och GOTT NYTT ÅR

Känns han igen? Vi menar inte i allmänhet utan i synnerhet! Men, något har hänt med bilden. Ni som ser vad, hör av er. Kanske det t o m blir någor pris utöver äran.

Slöseri

Länsbussarnas hållplats för bussar söderut i kvarteret Galten söder om Mårtenstorget är tills vidare den bästa lösningen. Alla alternativ är sämre när det gäller tillgänglighet, utsläpp och/eller ekonomi.

Detta har Referensgruppen för kollektivtrafik i Lund kommit fram till, och argumentationen är övertygande. I koncentrerad form hade den rymts på en gles A4-sida.

Referensgruppen tror emellertid inte på tyngden i sina argument. Hur ska man annars tolka att de framförs i en åttasidig broschyr på halvstyvt papper, med fyrfärgsbilder som t.ex. föreställer spröjsade, gulliga fönster med skvallerpegel eller cyklist framför gullig husråd i Kulturkvadranten.

Broschyren har naturligtvis kostat en hel del pengar i framställning men också tid och möda för berörda tjänstemän. Allsammans saker som kunde ha använts bättre i dessa åtstramningstiden.

Tyvärr tycks det vara ett mönster att banala budskap får påkostade förpackningar. Vi minns hur regeringen härom året betalade drygt 17 000 kr för att sätta specialdesignade pärmar på en partsinlaga om tredje spåret i Stockholm.

Att Länsstrafikens Sten Norin (s) tillhör dem som står bakom produkten förvånar oss inte ett dugg. Men vi hade faktiskt väntat oss bättre av hans partikollega i Tekniska nämnden, Solveig Ekström-Persson.

Gr

Tankar i halvtid eller Lita aldrig på en socialdemokrat

Nu har drygt halva maktperioden förflutit nationellt och nästan exakt halva lokalt – den kommunala regeringen byts inte lika snabbt efter ett val som rikets. Samtidigt är det politiska läget ovanligt nervöst och komplicerat, både i Stockholm och Lund. Vi önskar att VB kunde ge inträngande analyser av detta läge. Mentytvär. Läsarna får nöja sej med några strödda iakttagelser och synpunkter.

När nästa nummer kommer efter vårt långa helguppehåll har det kanske klarnat om kärnkraften. Just nu går vi partiaktivister och längtar efter fortlöpande rapporter från energiförhandlingarna.

Vänsterpartiet har ju ännu inte hängt av, som det heter. Vilket tjuv & rackarspel ligger bakom detta? Visserligen har ledande v-företrädare antytt att en full kärnkraftsavveckling till år 2010 blir svår att åstadkomma och att det viktiga är att äntligen processen startar, men att den ståndpunkten skulle vara förenlig med energiminister Sundströms linje om ett beslut om avveckling av ett enda aggregat senast år 2003 är väl ändå omöjligt?

Hänvisad till tidningarnas och radions nyhetsbulletiner får man det bestämda intrycket att vänsterpartiet håller på att sälja sej billigt, mycket billigt. Kanske är det inte

så, kanske finns det en djävulsk taktisk uträkning med att finnas kvar i energisamtalen. Men vi vill veta! Om partiet slopade färgbilderna i medlemstidningen Vänsterpress och om dess redaktör Monica Sahlin (och hennes uppdragsgivare, och riksdagsgruppens alla politiska sekreterare) hade lite sinne för politisk aktualitet skulle det finnas både pengar och kraft för ett dagligt fax till partiexpeditionerna.

Norrbottenska kupévärmare
Tills vidare vill vi ge vänsterpartiets energiförhandlare Lennart Beijer rådet: lita aldrig på en socialdemokrat! De är fullt kapabla

att köra över inte bara folkviljan och riksdagen och den egna partikongressen och det egna parti programmet och ungdomsförbundet och broderskapsrörelsen utan naturligtvis också andra politiska partier. Anders Sundströms överordnade mål är att bli omvald, och då vet han att han inte får ta ifrån väljarna i sin norrbottenska valkrets deras motor- och kupévärmare. Bil- och elbranschen förespråkar att alla bilar ska ha sådana och det kräver ett helt kärnkraftsaggregat, modell större.

Samma dalt med Norrland låg säkert bakom det urvattnade beslutet om snöskotarna. De

forts på sid 2

Skånelandstingens budget för 1997

Nu är också rond två av landstingets budgetmatch genomförd. Den gick utan större överraskningar. Skatten var fastställt tidigare i november. Oförändrad 9 kronor och 52 öre per skattekrona. Miljöpartiet återkom visserligen med sitt krav på en kronas höjning, men det avvisades igen. Vänsterpartiet ansåg att det inte är motiverat att betala dubbel lön för de ca ett tusen sista av landstingets anställda. Det är konsekvensen av mp:s förslag om man tillämpar ett marginalkostnadsresonemang och av att mp motiverar sin höjning med att man vill undvika ökad arbetslöshet. Som bekant drar staten in hälften av skatthöjningen enligt riksdagens beslut.

Motståndet mot höjningen från de borgerliga partierna och i viss mån även från socialdemokraterna är principiellt. Landstingen skall klara sina ekonomiska problem utan att höja skatten. Vänsterpartiet accepterade de besparingar, som måste göras, men ville lägga ut dem till år 2000. Det är först då, som regeringen kräver att landstingens budgetar skall vara i balans.

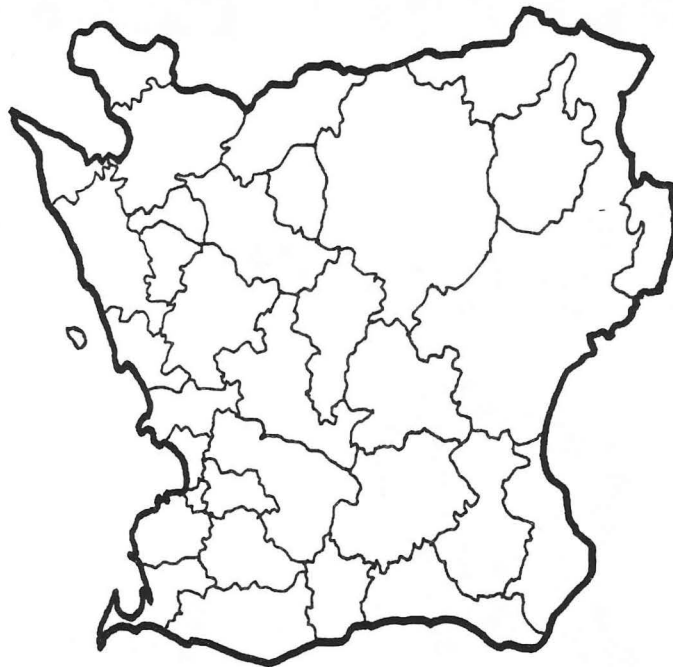
Ny struktur i Skåne län

Den förändrade sjukvårdsstrukturen i Skåne, som skall stå för minst tvåhundra miljoner kronor i besparing diskuterades inte av landstingsfullmäktige. Huvudragen i förändringarna är kända och har passerat den politiska styrgruppen för landstinget Skåne men frågan kommer upp på fullmäktige först under våren 1997.

Det hettade till kring en fråga med strukturanknytning. Samarbetet mellan Malmöhus läns landsting och Kristianstad läns landsting i det gemensamma Österlens sjukvårdsdistrikt - Ystad - Simrishamn - var tänkt att fungera som mönster och förebild för det kommande fullskaliga samarbetet om sjukvården i Skåne. Sjukvårdsdistriktet går med underskott och det knakar ordentligt i det samarbetet. Kulturerna i de två landstingen är överlag så olika att det är svårt att komma sams.

Men det är framför allt L-landstingets förbud mot uppsägning av personal, som sätter käppar i hjulet. Det kan i och för sig tyckas vara sympatiskt att man vill ha kvar sin personal, men ur ystads-perspektiv blir konsekvensen att man tvingas säga upp sin personal för att klara även Simrishamns del av de besparingar, som är nödvändiga.

Ett enigt landstingsfullmäktige beslöt nu att landstingsstyrelsen skulle ta upp frågan med Kristianstads läns landsting för att få en ändring så att bl a uppsägningsstoppet upphävs. Frågan skall redovisas för M-landstingets fullmäktige i mars 1997. Blir det ingen bättring är risken stor att man då beslutar att lägga allt sjukvårdssamarbete med Kristian-

Det nya Skåne län får 33 kommuner inom läns- och landstingsgränsen

stadlandstinget på is tills det gemensamma landstinget för Skåne börjar sitt arbete 1999.

Lunds hospice kvar

Två av besluten på budgetmötet bör glädja invånarna i Lunds sjukvårdsdistrikt. Hospice kommer att få vara kvar och utvecklas och det blev klart med barn- och kvinnomedicinskt centrum BKC. En majoritet av fullmäktiges ledamöter röstade för byggstart under hösten 1997. Det var bara moderaterna och centern, som var helt emot. Sannolikheten att få se ljuskädda byggkranar på lasarettssområdet nästa jul närmar sig ett (1).

Vänstern kan glädjas år två andra, mindre framgångar: Det är fortfa-

rande liv i frågan om arbetstidsförkortning. Den utredning, som gjorts om försöksverksamhet med 6-timmars arbetsdag skall kompletteras med utredning om andra former av arbetstidsförläggning och flexibilitet. Resultatet skall sedan presenteras för fullmäktige, som får fatta beslut. Hälso- och sjukvårdsdelegationen fick, som följd av ett yrkande från Jessica Alfredsson (v), uppdraget att följa hur läkemedelsreformen slår för svårt psykiskt sjuka patienter och att återkomma till fullmäktige med förslag, om det skulle visa sig att de slutar ta sin medicin om de måste betala själva. Det är små men viktiga resultat

RN

Tankar i halvtid

(forts fr. sid 1)

används för de norrbottniska männens machoriter, för tjuvjakt och vilda kappkörningar mellan sextonåringar som berusat sej på hemkört. De skrämmar viltet och förstör åkermark och släpper ut en massa skit i luften med sina högpotenta tvåtaktsmotorer. I Finland och Norge är deras användning hårt begränsad. Inte i det socialdemokratiskt styrda Sverige. Trots löftena.

Det som är bra för Volvo är bra för Sverige

Lita framför allt inte på socialdemokraterna när de kommer med vackra ord om miljön. En grundorsak till att vägtrafikens koldioxidutsläpp inte minskar, som de skulle göra enligt de högtidliga deklARATIONERNA, är ju alla tjänstebilar. Det

sades att reglerna skulle göras om så att förmånsbilarna skulle bli mindre förmånliga. Hur blev det? Jo, just i dag publicerar tidningarna långa listor med jämförelser mellan gamla och nya bilförmåner. Det visar sej att tjänstebilar i Volvos storleksklass blir upp till tusen kr i månaden billigare, netto!

Så lita aldrig på en socialdemokrat! Om du inte heter Sören Gyll förstås. Då sviker han dej inte.

Vägverket, med sin socialdemokratiskt dominerade styrelse, har föreskrivit att deras anställda måste hyra bilar som väger minst ett ton, i praktiken Volvos och Saabs större modeller. Miljöminister Anna Lindh sa visserligen att den svenska bilparken skulle förskjutas mot mindre och bränslesnålare fordon, men gick ni verkligen på den lätte?

Löftena kunna svika

Att de arbetslösa inte litar på Göran Perssons löfte att halvera deras antal framgår av diverse opinionsmätningar och demonstrationer. Så ni tabellen? Fyra EU-länder har för närvarande högre arbetslöshet än Sverige. Åtta länder har lägre.

Minnis ni löftet att u-landsbiståndet skulle återgå till enprocentsnivån när den akuta ekonomiska krisen var över? Nu är den över. Regeringen sänker biståndet ytterligare!

Minnis ni att den kommersiella televisionens makt skulle begränsas? Nu ska TV 4 få öka reklamen med 25 procent på bästa sändningstid.

Pseudosymbol

I Lund sa socialdemokraterna att de var överens med mp och v om att bilismen skulle minska. Nu vill kommunalrådet Sven Tufvesson utreda anläggningen av fyrahundra nya p-platser vid Östervångsskolan, samtidigt som han vill bygga på p-huset vid Parentesen.

Den stora aktuella stridsfrågan i Lund är annars översiktsplanen. Vi har tidigare i VB framhållit att den är en pseudofråga, men den är tillika en symbolfråga som riskerar att spräcka det rödgröna samarbetet. Miljöpartiet har med viss rätt känt sej åsidosatt och behöver en framgång att lugna medlemsopinionen med.

Det har vänsterpartiet insett och närmast sej mp-ståndpunkten i planfrågan. Inte minst har byggnadsnämndens vice ordförande Thomas Schlyter (v) lagt band på sina egentliga åsikter, vilket Peter Björling (mp) har uttryckt sin uppskattning av.

Att Gunnar Jönsson (s) skulle visa samma politiska smidighet var väl inte att vänta, och det gjorde han inte heller.

För en gångs skull

Om detta hade Roland Andersson, partiföreträdare (v), säkert haft mycket intressant att berätta. I så fall hade han uppfyllt en av intentionerna med instiftandet med det välarvoderade partiföreträdarskapet, nämligen att informera och hålla kontakt med partimedlemmar, väljare och vanliga Lundabor.

I god tid ombads han att komma med ett sådant bidrag till detta nummer. Det kom inte.

Nu är detta helt i linje med Rolands principiella hållning. Den är nämligen, fastslog han för flera år sen, att prioritera de lokala morgontidningarna med deras många läsare framför lilla VB.

Naturligtvis tror vi att Roland talar sanning - han är ju ingen socialdemokrat. Säkert förser han varje vecka Arbetet, Skånskan och Sydsvenskan med insändare som förklarar vänsterpartiets politik. Men eftersom de insändarna nästan aldrig publiceras tycker vi att han kunde ha tillgodosett VB-läsarna. Denna gång, för en gångs skull.

Gr

Nya Lundakartan: Spåren förskracker

Lundaböcker 1996 – ett gott år

Om man letar i stadsbibliotekets katalog, så hittar man drygt 250 titlar med tryckåret 1996. Av dessa är den överväldigande mängden tidningsartiklar, smärre broschyrer, en och annan utställningskatalog osv.

Men ett drygt tiotal är "riktiga" böcker, som handlar om Lund, har det dock kommit.

På fackbokssidan kan man glädja sig åt Sverker Oredssons grundliga undersökning av *Lunds universitet under andra världskriget*. Den har recenserats i *Veckobladet* tidigare i höst, och den är väl värd sitt beröm. En viktig bok.

Det har kommit fler böcker, som bidrar till kartläggningen av stadens förflutna. Främst sätter jag Claes Wahlöös och Göran Larssons *Sextonhundrasjuttiosex*, som beskriver slaget vid Lund och det sätt på vilket skåningarna blev svenskar. Sättet att skildra vad som skedde – vidrigheterna, kaos, tonvikten på gemene man osv – får väl sägas vara inspirera av Peter Englund's bok om Poltava. Och efter Wahlöös-Larssons bok borde hjältegloriorna även på våra lokala krigarkungar vara definitivt avryckt. (Boken fås förresten billigast genom ett medlemskap i Föreningen Gamla Lund.)

Skånsk identitet

Ett annan kartläggning av skapandet av den lundensiska (och för all del också skånska) identiteten fås genom läsning av *Skånes litteraturhistoria, del 1* som tar sitt avstamp i 1700-talets skåneskildringar, men hävdar att den speciella litterära skånska traditionen existerat först sedan 1870-talet. Lund är givetvis ett nav i denna tradition, så Skånes litteraturhistoria platsar också bland dina lundaböcker.

Del 1 omfattar tiden fram till 1940-talet. (Även denna bok har det skrivits berömmande om i *Veckobladet* härförleden. Till recensionen skulle jag vilja tillägga att det är en riktigt vacker bok med läsvänligt tryck, behagligt format och en myckenhet av intressanta och unika illustrationer.)

I dagarna har det kommit ytterligare en del av Bevaringskommitténs inventering av det Lund, som är värt att bevara. Otto Ryding har nu fullbordat del två av *Lund utanför vallarna*, där han har täckt in 18 områden på väster fläckvis spridda från Dalbyvägen (ja, jag vet att det är öster) söderut över bl.a. Sankt Larsområdet och på väster ända upp mot Oscarshem. Det är ett litet storverk han är i färd med att skapa!

Förutom den noggranna genomgången hus för hus med bilder och uppgifter om byggår osv, finns insprängt kapitel med historiska översikter för många delområden, t.ex. ovan nämnda Sankt Lars. Stadsområdena utanför vallarna är i förhållande till stadskärnan föga

omskrivna, och just därför är Rydings historiska översikter en guldgruva.

I delvis modernare tid rör sig Tomas Tägil, som just disputerat på avhandlingen *Arkitekten Hans Westman, funktionalismen och den regionala särarten*. Han återkommer förresten till ämnet nästa år i Föreningen Gamla Lunds årsbok.

Vad har vi mer?

Det finns böcker om personer, förstas. *Fruar och mamseller: kvinnor inom sydsvensk borgerlighet 1790–1870* heter Eva Helen Ulvros avhandling, där hon kartlägger kvinnliga nätverk genom flera generationer. Avhandlingen bygger på över 3700 otryckta brev och ca 3300 opublicerade dagboks-sidor. Man får en fascinerande insikt i kvinnohistoria och man leds in i vardagslivet hos i Lunds historia så bekanta familjer som Gleerup, Faxe och Thomander.

Och å propos Thomanders. Här kan man lämpligen i anslutning läsa i *Kulturens årsbok* för i år *Intill Paradislyckan*, som just behandlar biskopen och hans familj i deras vardag. Och missa inte Per Lysanders kapitel om Hagberg och Thomander i deras egenskap av Shakespeare-översättare.

"*Jag har speglat århundradet*" har Tomas Forser kallat sin biografi över Per Nyström. Den ligger ännu oläst inför jullovet. Men jag är spänd på att få läsa vad han skriver om kretsarna kring Clarté och tidsskriften *Ateneum* och om Nyström som materialistisk historiker.

Det har bara kommit en lundaroman i år, den flitige K. Arne Bloms *En renande eld*. Jag har inte läst den, men K. Arne Bloms lunda-deckare brukar vara spännande och trevliga, i synnerhet för den som kan stan och precis känner igen hans beskrivningar av den.

Avslutningsvis vill jag gärna nämna pressgrannen Jan Mårtensson och fotografen Per Lindström, som utkommit med *Lunds nav*, en bok om cykling i Lund.

Trevlig julläsning!

Caspar Magnus Espmans karta över Lund från 1784 illustrerar omslaget på den nya turistkartan över Lund. Dock finns ännu inga spår, det skulle dröja 72 år till innan det första genombrottet gjordes

Stadsingenjör Gunnar Bolinder har sitt kontor på Byggmästaregatan 4, ett stenkast från Lund C. Hade hade någon gång under de senaste åren höjt blicken från ritbordet och blickat ut över bangården, hade han observerat att spårknippet norr om godsmagasinet har rivits upp. Det är ett beklagligt faktum men ofrånkomligt.

Stadsingenjören tycks emellertid inte ha tittat upp, och därför finns spåren kvar på den nyss utgivna Översiktskarta Lunds kommun.

Behövdes det en ny stadskarta? Det har ju byggts ovanligt lite i Lund sedan den förra gjordes. Men visst, både för dagens Lundabo och framtidens Lundaforskare är det bra med så många "frusna ögonblicksbilder" som möjligt. Den nu aktuella kartan har den förtjänstfulla ambitionen att vara en sådan. Det innebär att den, i motsats till tidigare editioner, inte redovisar osäkra utbyggnadsprojekt, som Klostergårdsvägen och Östra ringen som numera har förpassats till planeringshistoriens skräphög. Ett inkonsekvent undantag är det utritade men obbyggda villaområdet norr om Norra sjukhuset.

Själv kommer jag dock fortsätta att orientera mej efter den gamla karta. Den nya är nämligen åtskilligt mera svårsläst. Dels har kartan över Lunds tätort, den som man oftast använder, krympts till 1:15 000. Med en annan disposition

av gataregistret hade man kunnat gå upp till 1:12 000 och med ett annat pappersformat läsvänliga 1:10 000. Sen är den nya kartan bleksiktig, med svaga pastellfärger som gör det svårt att i första ögonkastet se vad som är byggnads-kvarter resp. åker m m.

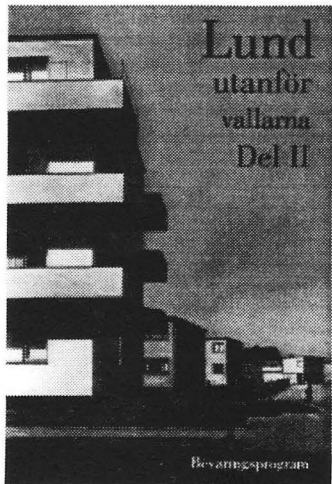
Och så är det detta med tillförlitligheten. Jag fortsatte granskningen av järnvägarna och hittade "Gunnesbo jvstn". Station är knappast en bra beteckning på en enkel hållplats. Och har Stångby station eller hållplats dragits in sen jag sist passerade? Den är i alla fall inte med på kartan.

Följer man den nedlagda banan mot Harlösa så framträder den tydligt till bebyggelsens gräns. Sen försvinner den. Det handlar alltså om Hardebergaspåret, ett mycket framträdande fenomen i både terrängen och den aktuella lokalpolitiska debatten. På kartan har den inte kommit med.

Jag antar att den som har andra specialintressen och undersöker kartan utifrån dem upptäcker motsvarande fel och inkonsekvenser. Det finns antydningar om detta, som vissa felstavningar och att huset för UB 4 inte har redovisats som offentlig byggnad. Spåren förskracker.

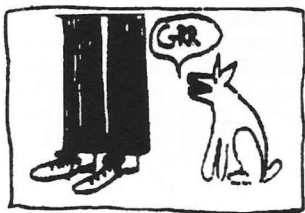
Jag hoppas på en bättre stadskarta nästa gång. En förutsättning är nog att stadsingenjören lyfter blicken.

Gunnar Sandin

De politiska kannstöparna

Det är dags för den årliga summeringen av vad som har tilldragit sig och för spekulationer inför det nya året. De kända signaturernas glöggprovning fick i år lite ovanlig inriktning p.g.a. det mycket stora antal sorter som numera saluförs. Sortimentet kan helt enkelt inte överblickas vid ett tillfälle. Lösningen blev i år en koncentration på kvalitetsaspekten: är glöggen verkligen lika god ända ner till botten av flaskan och håller sig kvaliteten jämn mellan olika flaskor av samma sort? Resultaten dröjer, men de politiska kannstöperierna kan återges redan nu.

Lucifer: Ja, var det så du tänkte dig att Världsanden och Europatanken skulle manifesteras sig: 39 sorters glögg?

Grr: Det där är typiskt för en ny marknad eller en ny marknadsnisch, och marknadskrafterna ordnar biffen. När bilen var nyuppfunnen fanns det ett kort tag personbilstillverkare i både Malmö, Södertälje och Tidaholm. Var det inte något liknande när datorm kom? Om ett par år har glöggmarknaden mognat och då har vi ett lagom urval av goda sorter att välja på. Vad jag sörjer över är att ingen av de sorterna kommer att kunna köpas i Tågarp för där ska den lilla tappra systembutiken läggas ner, och det är ytterst en konsekvens av de öppna gränserna.

L: Om fem år ska den svenska alkoholpolitiken överprövas igen i Bryssel och resultatet lär väl bli att handlarna i Tågarp kan få hinka ut så mycket glögg de vill. Jag vet att många tycker det är bra, men jag tycker inte det. En vän och EU-motståndare drog parallellen med engelsmännens opiumkrig i Kina där de påtvingade Kina sin drog-handel. I EU är det vinsyndikaten i Frankrike och whiskyfabrikanterna i Skottland som har legitimiteten – det fria flödet av varor får ju aldrig hindras – och det är deras affärsintressen som avgör vår alkoholpolitik. Det ska bli intressant att se hur nykterhetsrörelsen i Sverige kommer att mutas. Det blir säkert stora anslag till studiecirkel och ombudsmän.

G: Det finns i princip ingen nykterhetsrörelse kvar att muta. Känner du någon helnykterist? Jag gör det inte längre. Inte personligen fast jag ser Bengt Göransson i

spalterna ibland. En så både nykter och duglig kulturminister lär inte landet återfå i brådrasket. Hur det är med Marita Ulvskog vet jag förstås inte men som statsråd har hon inte imponerat. Den kulturminister som inte ser det som sin främsta plikt att bekämpa televisionen har inte begripit nånting. Vad gör Ulvskog? Jo, hon vill ge TV 4 tjugo procent mer reklamtid om de lovar att hålla liv i regionalsändarna.

När vi är inne på kulturen ska jag förresten be att få kondolera. Du kommer att förlora din kvartersbalett. Du kunde ju kvista över till Folkparken på bara några minuter.

L: Jag hörde i dag Thore Skogman i radio förklara sig vara helnykterist och jag känner en forskarstuderande i IT-branschen som förklarade att förr kunde han väl ta sig en öl eller två, men att den moderna vetenskapen kräver utövare med alla sina 10¹¹ neuroner intakta och därför avstår han från allt sådant. Du tycks tro att idealitet och puritanism är uträknade företeelser – har du inte hört om veganerna i Umeå? Det senaste jag hörde var om en kille som drog gränsen vid honung – han tyckte inte det var rätt mot bina.

Vad gäller Marita Ulvskog tycks hon ju ha civilturage – se på attacken mot Astrachefen Håkan Mogren – , och jag ser henne som en allmänt frisk fläkt i regeringen. Hon verkar ju också bry sig om böcker, bibliotek, bokhandlare och det är mer än någon kulturminister har gjort på länge. Folkparksbaletten – jovisst jag har haft god lust cykla över flera gånger, men så tänker man ju på att varje biljett kostar skattebetalarna tusentals kronor och då avstår man hellre.

G: Vad beträffar den lokala kulturpolitiken vill jag först och främst deklarerar att det är en skandal att Lund inte hade någon campingplats i somras. Dök det upp en tältande tåggluffare på turistbyrån fick han hänvisas till Lomma eller Limhamn, med åtföljande komplicerade tåg- och/eller bussresa. Ingen svensk stad i denna storleksklass hade det så uselt ställt! Jag röstade visserligen för dansteaterns bestånd men tvivlar egentligen på att kulturnämnden, kulturförvaltningen och kulturchefen hade haft förmåga att sköta ett komplicerad institution när de nu inte gick i land med tältningen. Ja, kultur och fritid är ju sammanslagna i Lunds kommun och därmed är camping rent definitionsmässigt en kulturfråga.

L: Jag tror det är den gamla vanliga lundensiska fistförmåheten som visar sig igen. Den här stan vill väl bara ta emot bildat och burget folk som kan bo på hotell, och inte vulgära typer som kanske

rentav kommer släpande med en husvagn. De kan väl få bo i Lomma, i värsta fall. Men det här är bara ytterligare ett tecken på att man svänger inte ett regalskepp på en tioöring. Visserligen härskar en rödgrön majoritet, men vad betyder det? Den naturliga kommunalpolitiken i Lund förblir väl ändå borgerlig. Ta vår klassiska symbolfråga, golfbanan i Kungsmarken. Tror du sossarna kommer att ha tillräckligt med is i magen för att stå fast vid att den ska flyttas? Golfklubben kommer visa upp sitt ekologiska solskensansikte. Ideon-direktörerna kommer att tala om vad ett modernt och dynamiskt näringsliv kräver och fritidspolitiker kommer att försäkra att numera är golf en riktig folksport.

G: Faktum är ju att alla har rätt. Golfklubben har lagt ner mycket möda och pengar på en lösning som tar all möjlig hänsyn till naturvärden, naturligtvis är det ett starkt etableringsargument för nya företag att det bara är en fjärdingsväg mellan Ideon och Kungsmarken, och jag känner en golfare som heter något så banalt som Olsson. Ändå tycker jag att banan ska bort. Den är en gammal hjärteangelägenhet för vänstern i Lund och vad ska vi med den kommunala makten till om inte för att segra i en eller annan symbolfråga? Det är i princip likadant med kärnkraften. Även där talar numera de helt övervägande skälen för bevarande och teknisk utveckling men Linje 2-bedragarnas svek från 1980 måste sonas!

L: Linje 2-anhängarna borde väl ligga vakna ett par timmar var natt och brottas med sitt förflutna, men det får vara deras sak. Men för oss andra är det väl ändå bara att acceptera läget, och då borde det vara möjligt att ersätta den gamla farliga typen av kärnkraft med någon modernare och något mindre miljöfarlig variant. Jag vill alltså upphäva utvecklingsförbudet och försiktigt öppna för reaktorer av typ Secure. Barsebäck ska så klart stängas fast nog är det en skandal att Barsebäck har fått stå där i alla år och värma Öresund när vi kunde haft en hetvattenledning till Lund. Men visst är det intressant att det är Göran Persson som drivit linjen att man ska stänga en reaktor snarast, medan resten av regeringen försöker blanda bort korten. Just nu verkar väl röran i kärnkraftsförhandlingarna totalt och han kanske backar för regeringsmajoriteten och LO-linjen. Men det var Göran Persson som i regeringsförklaringen lyfte fram idéer om kretslopp och hållbar utveckling. Han framställs ju nu från vänster till höger som en rå flåbuse och det tror jag är missledande. Han är en utpräglad idealist, tycker jag det verkar, och det gör honom natur-

ligtvis både intressantare och farligare.

G: Jag köper inte den analysen. Att Göran Persson vill ha bort en reaktor beror på att han vill ha kvar centern, och därmed visar just den typ av strategiskt förutseende som man begär av en parti- och regeringschef. Fast hans problem är i princip olösligt. Även om ett aggregat offras kommer s-samarbetet att kosta centern så många borgerliga väljare att den hamnar närmare fyra än sju procent i nästa val, och socialdemokraterna kommer inte en promille över fyrtio. Hans chans skulle naturligtvis vara att kovända och gå ihop med mp och v, en modell som har visat sej hyggligt framgångsrik i både Stockholm och Lund. Fast den chansen är väl bara teoretisk. Råntan skulle hoppa upp tre-fyra procent. Dessutom tror jag att Göran P. är genuint antikommunistisk, i det stycket tillerkänner jag honom en viss idealism.

L: Såg du inte intervjuerna vid hans tillträde att han kunde tänka sig att sadla om och studera till präst på äldre dagar? Visst är han en antikommunist men mitt intryck är att det är oreflekterade reaktioner – vad vet jag, han kanske är uppfödd på Det Bästa som barn. Jag tror han har svårt för akademiker och mellanskiktare av vår sort som i så stor utsträckning står för vänsterpartiets ansikte utåt. Jag vet inte om du minns lärarkonflikten för så där tio år sen när vi utsattes för SACO:s samlade förtalsapparat, och det kan jag tänka mig ger märken för livet. Något liknande är väl på gång nu. Du kan inte slå upp en tidning utan att få veta vilken lögnare/grobian/velpotta han är. Det är politisk mobbing anfordrad av borgarna och det är ju inget nytt utan en klassisk kampanjstil, men jag tycker det är plågsamt att vänstern hakar på. Det tråkiga med Persson är ju inte hans person utan att han för en felaktig ekonomisk politik som alldeles i onödan gör folk arbetslösa. Därutöver är han farlig som utrikespolitiker, jag menar när han kan stå i Baltikum och komma med dåligheter som att balternas sak är vår, och så fortsätter han Ingvar Carlssons dåliga politiska stil med att säga att EU eller EMU eller vad det nu är tveksamt och sen över en natt kommer vi att bara sitta där. Men annars är han bra och dålig, tycker jag, ungefär som att Per Albin Hansson var både bra och dålig.

Jag läser just tredje delen av Anders Isakssons biografi över denne statsman, mycket roligt!

G: Det tror jag säkert och den läsningen ser jag också fram emot. Jag minns ju vilket nöje jag hade av biografin över Gustav Möller, och Per Albin var efter vad jag förstår ännu intressantare. Jag tänker naturligtvis på kvinnoaffärerna. Det är bra trist att det kanske hinner gå mer än vår livstid innan det kommer en lika detaljerad kartläggning av Olof Palme.

Det borde förresten vara dags snart att döpa ett pågatåg till Gustav Möller. Jag såg att det ska bli halvtimmestrafik i rusningstid mellan Helsingborg och Ängelholm, snart återkommer persontrafiken på Lommbanan och med den välsignade Citytunneln blir det pågatåg även till Trelleborg. Då behövs det många nya tåg och det blir till att botten-skrapa lagret av pågar. Man kunde ju döpa ett tåg efter Sten Norin (s). Samtidigt måste han naturligtvis sparkas som ordförande för Läns- trafikfören där han är en olycka. 955 kr för ett månadskort är faktiskt i mesta laget.

L: Vad gäller politik och erotik så står sig ju Kissingers gamla uttalande om att det finns inget så erotiskt attraktivt som makt och det förklarar mycket kring Olof Palme. Frågan är om detsamma gäller i kommunalpolitiken—ja, inga namn förstås. Men i trafikfrågan; många bilåkare jag känner säger ofta också att de skulle gärna ha velat åka mer tåg om de hade haft råd. Priset på månadskortet är väl så där dubbelt upp mot vad en stockholmare får betala för att röra sig på ungefär lika stor yta. Men jag vill ta upp en annan regional fråga. Det gäller vindkraftverken. Enligt Nutek skulle det visst vara lämpligt att bygga 840 vindmøllor varav 820 i M-län. Visserligen är den förhärskande vindriktningen sydvästlig, men nog anar man i proportionen på siffrorna en skillnad på handläggarna vid de båda länsstyrelserna. Jag gissar att det inte blir så lätt att placera ut dem. Det går väl an att se prisden suggestiva skönheten i vindkraftsparker om 200 møllor i Californien, på Jylland eller i Wales, men här blir en del som galna av att se en enda mølla. Annars vet jag ju några säkra ställen

där det alltid blåser som satan och där man med fördel skulle kunna ställa upp møllor. Främst skulle jag vilja välja Järnvägsgatan i Helsingborg, Vindbron i Jönköping och Kung Oskars bro här i Lund.

G: Det gläder mig att du stavar rätt till Oskar, trots ditt långa medarbetarskap i Nationalencyklopedin som föreskriver något annat. Själv blir jag upplivad av djupt folkliga opinioner antingen det gäller vindmøllor eller järnvägsutbyggnader. I januari ska förresten fullmäktige anta den nya planen för dubbelspåret genom Gunnesbo, och sen tänker jag sitta

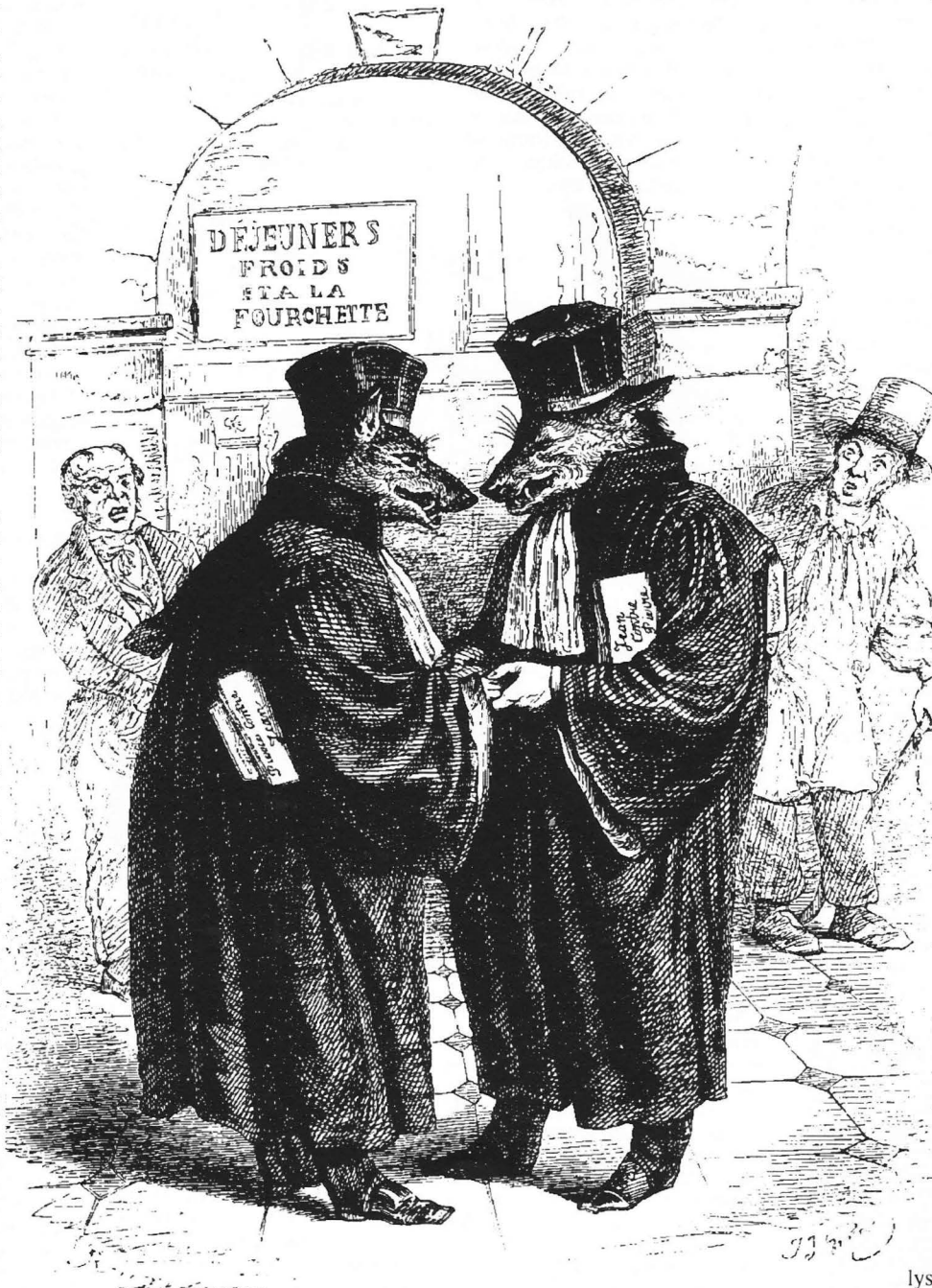
Så du förresten uppropet till ett nytt lokalparti som skulle förena Väst kustbane-, Hardebergspårs- och Villa Sunnaopinionerna? Jag tror att de kommer in i fullmäktige och tar minst ett av sina mandat från vänsterpartiet.

L: Det är alltid roligt med nya partier och särskild med sådana som vill samla alla goda krafter med sunt förnuft och så. Själv har jag läst om det nya pensionärspartiet—som andra partier borde det väl bygga upp ett ungdomsförbund och det skulle väl kunna bli en intressant plattform för en gammal plakatpolitiker? I övrigt skulle jag

Men som vanligt har vi glömt att kommentera universitetet. Det spännande här är ju hotet från Malmö som ju gjorde universitetsledningen i Lund rejält hispig och benägen till de märkligaste uttalanden. Så går det när man sitter i godan ro i alla år, gratulerar varandra till magnoliornas skönhet och bara förundrar sig varför resten av landet inte beundrar lunda-akademien för dess bildade och geniala forskare. Då blir man skitträd när det bara anas lite normal konkurrens och nya grepp på närmare håll. Högskolan i Malmö är det bästa som har hänt Lund på många år tycker jag. Den här stan och det här universitetet skulle kanske kunna få lite andrum.

G: För varje uppkomlingsuniversitet som etableras ökar glansen hos de som har anor från 1600-talet eller tidigare, och lite av den reflekteras även på oss vanliga lundabor som inte har ett dugg med forskning och högre utbildning att skaffa. Medge att det låter löjligt med "Malmö University Press"! Det kommer att gå fortsatt bra för universitetet och därmed för Lund, och det är väl en anledning till att vi inte har några färgstarka kommunalpolitiker. Den här stan erbjuder inga tillräckliga utmaningar, helt enkelt.

L: Det var i fjor gamla mossiga universitetet var inne, just nu gäller att man ska sitta i upprustade gamla industribyggnader i en nergången storstad och visa upp nya forskningsprofiler. Själv ser jag fram mot utgivandet på Malmö University Press av en avhandling som longitudinellt tar upp vänstern i Lund, med en analys som tungt lutar sig mot våra julkronikor.

och pricka av dem som i en insändare i Sydsvenskan lovade att flytta från stadsdelen om Banverkets vilja drevs igenom. Namnen på dom som eventuellt inte står för sina utfästelser ska jag förstås publicera i en annan insändare.

väl bara säga att det är roligt att Jan Mårtensson har återkommit från utlandet, men det ställer också lite krav på kommunalpolitikerna, tycker jag. Nog kunde de väl försöka leva upp till en elementär nivå på kommunalpolitisk färgstyrka?

Trevlig helg!

Corinnes guddöttrar

– reflexioner kring Elisabeth Barrett, Flora Tristan och Wendela Hebbe

Tre kardinaldygder har styrt kvinnors liv genom århundraden; kravet att vara *kysk, tyst* och *lydig*. Vad kvinnor egentligen tyckt och tänkt om det vet vi bara, om de kunnat skriva om det eller skapat konst på annat sätt. Desto mer spännande då att möta tre kvinnor från 1800-talet, som i sina liv visat på ett annat sätt att leva och som alla direkt eller indirekt påverkats av en annan märklig kvinna, den schweizisk-franska författarinnan till romanen *Corinne*.

Germaine Necker – madame de Staël – var född i Schweiz 1766, men verksam främst i Paris under tiden kring franska revolutionen och under Napoleontiden. Idén om att också kvinnan hade rättigheter fanns där. Redan som flicka kom hon i kontakt med tidens tankar, hennes mor hade en berömd "salong" i Paris, frekventerad av upplysningsfilosofer och politiker. Fadern var en mycket rik schweizisk bankir med en märklig ställning som finansminister och rådgivare under och efter franska revolutionen 1789.

Flickan Germaine, som var enda barnet och sin pappas ögonsten, satt bland filosofer som Voltaire, Diderot och d'Alambert i moderns salong och insöp visdom och radikala idéer. Hon var rik och hade många friare, men valde att gifta sig med den svenske diplomaten Erik Magnus de Staël von Holstein. Han var Gustav III:s chargé d'affaire i Paris. Hon var bara 19 år men troligen redan mycket smart och visste vad hon ville. Genom giften fick hon en bra plattform för sina ambitioner; diplomatstatus förutom att hon inte var fransyska. Under revolutionen kom detta väl till pass, hon kunde yttra sig och röra sig fritt. Hon kunde också ta sin tillflykt till sitt slott i Schweiz, när det verkligen osade hett.

Madame de Staël var en stor begåvning och hade en otrolig "karisma", omvitnad av många. Hon skapade en "politisk" salong, som så småningom blev en riktigt kokande kittel i tidens Paris. Intrigerande politiker från alla läger var där. Hon skrev mycket idérika verk. Alla de idéer, som franska och andra liberala politiker lanserade under och efter revolutionen kan man finna i hennes verk, påstår en av hennes biografer.

Trots alla hennes digra och lärda verk, har madame de Staël fått den största betydelsen, i varje fall för kvinnans frigörelse, genom romanen "Corinne – eller Italien", skriven under en period när hon var bannlyst av Napoleon och måste hålla sig undan från händelsernas centrum.

Corinne är en roman som innehåller en kärlekshistoria, men samtidigt framförs i den en mängd idéer, som var och är betydelsefulla för kvinnor, särskilt kvinnliga författare, ända fram i vår tid. Birgitta Holm t ex har skrivit om Fredrika Bremer och Selma Lagerlöf och påpekar den betydelse "Corinne" har haft för dem. Den

oskrivna "lagen" att kvinnans skulle vara "tyst" gjorde det svårt för kvinnor att framträda som författare, inte bara genom yttre motstånd utan kanske framför allt inre konflikter inför skapande verksamhet. Det var tabu för en kvinna att yttra sig offentligt, att skriva och trycka sina tankar. Corinne bröt detta tabu, som var mycket starkt i det tidiga 1800-talets patriarkala kultur.

Corinne är en ung engelsk flicka, som förlorat sin mor tidigt. Hon känner sig betryckt och illa till mods i det stränga engelska manssamhället. Hon reser till sin mors land, Italien. När boken börjar framträder Corinne som ett mellanting mellan poet och skådespelerska. På Capitolium i Rom, en symbolplats för manlig prestige, framträder den unga flickan som recitatris av poesi, gör stormande lycka och mottar folkets hyllning.

Nu kan man tycka att det här är ganska barnsligt – en önskedröm. Men det kan sägas om de flesta hjältesagor och myter: Herkules och hans storverk, St Görans och Draken, Sigurd Fafnesbane. Man skall göra storverk och man skall få beröm. Nu är det en kvinna som gör storverk och får beröm. Corinne

förkroppsligar också den självständiga kvinnan, som försörjer sig på sin konst. Boken blev oerhört populär och fick mycket stor betydelse i många länder.

"Corinne" kom ut 1807. Vid den tiden föddes flera blivande kvinnliga författare, var och en pionjär på sitt sätt i sitt land. Jag tänker mig dem som andliga guddöttrar till Corinne; Elisabeth Barrett i England f 1806, Flora Tristan i Frankrike f 1803 och Wendela Hebbe i Sverige f 1808.

Elisabeth Barrett var född inom den engelska högadeln. I sitt författarskap hävdar hon i all synnerhet kvinnans rätt att tala med egen röst. Hon gör det under kamp och med stor kraft. Hon var i högsta grad

I flera år isolerade hon sig på sitt rum, studerade och skrev. Den enda människa hon träffade var pappan, en extrem hustyrann, som t ex förbjöd alla sina barn att gifta sig under hot att göra dem arvlösa.

Elisabeth lyckades trots allt ge ut den ena diktsamlingen efter den andra och blev uppmärksam. Robert Browning, en ung redan berömd poet, skrev till fadern och bad att få besöka hans dotter i hemmet. Hennes far var förfång såväl som tyrannisk och kände sig smickrad. Han gav nådigt tillstånd, Robert Browning släpptes in i jungfruburen. De blev förälskade och efter något år rymde Elisabeth med honom. (Hon blev förstas "förskjuten" av sin far). Då var hon närmare 40 år.

Paret slog sig ner i Italien. Elisabeth Barrett Brownings dikt och även hennes liv, visar nu uppenbara influenser från romanen Corinne. Hennes största verk "Aurora Leigh" skildrar en kvinnlig poet som efter mycket kamp uppnår sitt mål; att vara både poet och kvinna – och att tala med egen röst. Elisabeth Barrett Browning och hennes alter ego Aurora lyckas förena att vara en kvinnlig kvinna med starka känslor, som bejakar sin sexualitet och samtidigt hävda sin intellektuella kreativitet och sitt moraliska och politiska ansvar.

Flora Tristan var av helt annat ursprung och kynne. Född 1803 i Frankrike med peruansk far som dog tidigt fick hon och hennes mor snart smaka fattigdom, sårbarhet och utstötthet. Det visade sig att äktenskapet var ogiltigt och Flora "oäkta". I sin första bok, en spännande reseskildring från ett äventyrligt besök hos släktingar i Peru, betecknar hon sig "paria".

Flora Tristan var vacker, djärv och företagsam. Från början var hon i sitt författarskap ute i egna ärenden, kamp för egen rätt. Hon vidgade snart sina vyer och mål till att omfatta alla förtryckta rätt, särskilt kvinnor och arbetares. Hon var tidigt medveten feminist. På 1830-talet framträder hon som reportagejournalist.

Hon gifte sig mycket ung och fick på fyra år tre barn, varav det äldsta dog. Mannen var en hustru- och barnmisshandlare och Flora flydde med barnen. I tio år var hon sedan ständigt på flykt undan mannens förföljelser. En gång lyckades han kidnappa dottern, Flora anmälde honom då för incestförsök. Hon försökte på alla sätt få samhällets skydd för sig och barnen, men förgäves. Då publicerade hon berättelsen om sitt privatliv, en stor skandal. Men hon gjorde det medvetet, hon ansåg att privatlivet och det offentliga livet stod i förbindelse med varandra, brott mot hustru och barn var också brott. Nu blev mannen så arg att

han ställde sig på lur och sköt henne, hon svävade länge mellan liv och död, men återhämtade sig till slut. Mannen kom i fängelse.

Flora Tristan reste till England. Hon drog sig inte för att utnyttja sina kvinnliga behag för den goda saken, tex lyckades hon bedära en parlamentsledamot så att han smugglade in henne i parlamentet, förklädd till turk. Det var förstas förbjuden mark för kvinnor. Hon besökte fängelser och sjukhus och East Ends slum. Det blev en starkt samhällskritisk bok med den oskyldiga titeln Strövtåg i London (Promenades en Londres). Den sålde bra och gav henne litet ekonomiskt andrum.

I England hade hon fått kontakt med de första socialisterna. Hon började fundera och formulerade en egen idé. Arbetarna skulle sluta sig samman och kämpa för sina rättigheter. I boken Arbetarnas sammanslutning (L'Union Ouvrière) lägger hon fram en detaljerad plan hur de skulle göra, de skulle själva skjuta till pengar, anordna utbildning och andra aktiviteter. Boken fick ett gott mottagande och arbetare bestodade en ny upplaga. 1844 reste Flora Tristan som agitator på turné till södra Frankrike. Under strapatserna fick hon tyfus och dog i Toulouse, 41 år gammal. Franska arbetare reste 1848 i minnessten över hennes gärning. Så blev Flora Tristan hyllad för sitt vackra livsverk. Ett efterlämnat manus hade titeln "Kvinnans frigörelse" (Emancipation des femmes).

Elizabeth Barrett och Flora Tristan var båda passionerade kvinnor som hade något att säga och sa det. De gick till direkt attack mot mans- (och i viss mån ras- och klass-) samhällets orättvisor.

Det gjorde inte **Wendela Hebbe**. Hon var en mer lågmäld guddotter, men på sitt sätt var hon ändå en ordets och handlingens rebell. Hon var född 1808, dotter till en småländsk präst, en originell man med liberala idéer, som gav sina flickor en grundlig bildning, där

kunskaper i flera språk ingick. Wendela gifte sig med en vacker man av "fin" släkt och fick raskt tre döttrar. Plötsligt rymde mannen, från spelskulder visade det sig, och lämnade Wendela på barbacke med sina barn. Hon tog itu med sitt liv. Redan tidigare hade hon översatt texter och brevväxlat bl a med Tegnér (som inte lyckats förföra henne trots ansträngningar).

Wendela reste till Stockholm och gick upp på Aftonbladet med några manus. Där var Lars Hierta redaktör. Wendela Hebbe fick anställning och blev Sveriges första kvinnliga journalist, som helt försörjde sig och sina barn på sin penna. Hon skrev och översatte artiklar från flera språk, författade följetonger, romaner och skådespel. Hon var också musiker, kompositör till sånger och romaner. Hennes hem fungerade snart som litterär och även politisk "salong", där tidens framstående liberaler och författare träffades för att musicera, diskutera och läsa högt. Almquist var hennes mycket goda vän.

Wendela Hebbe framträdde inte öppet som militant feminist, men i sitt liv verkade hon genom sin journalistik och sitt författarskap som förebild för oberoende och skapande kvinnor.

Att hon var så pass tillbakadragen berodde på hennes utsatta ställning. På denna tid kunde en kvinna lätt förlora både levebröd och vänner, om hon gav luft åt radikala åsikter och framför allt om hon handlade utan hänsyn till den konventionella synen på kvinnans roll.

Efter några år i Stockholm blev Wendela Hebbe älskarinna till Lars Hierta. Detta innebar för henne stora risker. Lars Hierta var lyckligt gift och hade sex döttrar. Hans hustru var hennes goda vän, och visste troligen om förbindelsen, som hon tyst tolererade – givetvis under förutsättning att den förblev en hemlighet.

Så blev Wendela gravid. Denna självständiga kvinna som försörjde sig och sina barn fick nu smaka det hycklande samhällets hårda villkor, kvinnoförtryckets brutala verklighet. Hon fick känna det i sin kropp och i sin själ. Med sin "skam" fick hon resa bort, sedan hon ljugit för sina döttrar om att hon skulle söka bot för sin reumatism i Frankrike. Hon bodde där sjuk, ensam och eländig och födde sitt barn. Sonen Edvard Faustmann smusslades undan till fosterföräldrar i Berlin. Senare fick han komma hem som Hiertas "fosterson".

Man känner föga till vad Wendela Hebbe tänkte och kände i sitt privatliv. Samhällets bödlar fortsatte sitt nidingsdåd efter hennes död. Hiertas arvingar brände alla hennes brev till honom. Inte nog därmed. I Hiertas brev till hela

vänkretsen har de också gjort ingrepp. Brevet är fulla av håll, bortklippta meningar, vittnesbörd om Wendela Hebbe. En talande bild av vad kulturen gjort med kvinnans närvaro – klippt bort henne ur historiens väv.

Men också håll talar. Wendela Hebbe intar en plats bland pionjerna för kvinnans frigörelse, för hennes rätt till kropp, själ och skapande.

Eva Lindstedt

I huvet på en kommunalpolitiker

råder för närvarande viss politisk stiltje. Inte så att arbetsuppgifter saknas, att alla problem är lösta, att mötena plötsligt tagit slut. Nej skället är snarare en (tillfällig?) längtan att vara ickekommunalpolitiker. Att kunna gå på Lunds gator utan att under sig ana Tekniska nämnden, bredvid sig Byggnadsnämnden och ovan sig Lennart Prytz. Att kunna åka buss till Dalby utan att tänka på Jan "vi som kommer från byarna måste minsann kunna parkera våra bilar mitt i stan annars åker vi till Center Syd och då dör Lund" Andersson. Att lämna Frida i skolan och Simon på dagis utan att se dom som Avgiftsgrundande faktorer i ett nytt taxsystem för fritidshem och daghem. Kort sagt att vara en vanlig medborgare, och inte en av dom av vilka det förväntas att vi skall lösa ekonomiska och andra problem i en värld som numera tycks i händerna på kostymklädda killar och tjejer i 25-35 årsåldern som springer likt skällade råttor i sina löpvänliga skor runt runt i världens alla börshus, snabbt registrerande alla hot mot marknaden, alla antydningar om att marknadens bästa kanske, möjligtvis inte alltid är detsamma som människors bästa. Uppfattar dom sådana signaler ger detta genast utslag i form av sjunkande aktiekurser, höjda räntor med ty åtföljande stagnation i den ekonomiska tillväxten, en tillväxt som ändå inte förmår skapa särskilt många fler arbeten för alla de som vill och kan men inte får. Ja, fy fan vad allt verkar hopplöst.

Visst är det jul snart, till glädje för många, bl a de som hittar sin tro i det lilla barnet i en krubba i ett stall långt borta för länge se'n. Men så går det tre-fyra månader, och då är bilden en annan. Den lille har vuxit upp, fängslats, dömts och avrättats.

Fast å andra sidan: kommunens ekonomi är i balans, kommunalnämndnsreformen en (relativ) succé, juldekorationerna över Klostergatan kom upp trots allt, kdn Dalbys julfest på Dalby Gästis i går kväll var trevlig, och Fridas förkylning har gått över. Så egentligen är nog allt ganska bra. Pessimismen beror förmodligen på förestående tandläkarbesök, bilbesiktning och att julklapparna inte är inhandlade.

Nu blir det inte fler kommunala spalter detta året, så God Jul och Gott Nytt År på er allihop!

Is

Klockan slår tolv i Jakob och snön den faller och faller som Hjalmar Söderberg sagt

skrev Bo Bergman. Och i Kungs-trädgården nedanför Jakobs kyrka glappar och skrinna barn och vuxna och isbanan.

Även åskådarna gläder sej. Och jag tänker: detta kunde ha varit Lund. Det planerades som bekant en skridskobana på Stortorget, och det fanns pengar i form av en donation.

Men det blev inget. Det är mycket som inte blir av i Lund, eller som kommer av sej efter ett halvhjärtat försök.

Å andra sidan: konstfruset är en tvivelaktig lyx i ett energisparande samhälle. Lund ligger i en varmare klimatzon är Stockholm, Skånevintern är naturligt grå. Rullskridskor är heller inte så dumt.

HAR DU FLYTTAT? Skicka in hela adressdelen till Veckobladet (Se ovan).

NY ADRESS.....

Passagerare på historiens tåg

En person som stått mig nära var nazist. Vi kan kalla honom för x. Han var inte medlem i något parti såvitt jag vet, jag tror inte heller han demonstrerade, bar uniform eller jagade kommunister. X prenumererade på nazistiska tidningar, fick regelbundet den tyska propagandaskriften Signal liksom en mängd broschyrer. Inga intellektuella val ledde x, han var en av de många som följde tidsandan och drogs in i den känslomässiga rus som särskilt tycks locka unga människor. Det är åtminstone min tro. X var en känslig och känslös person, jag märkte aldrig något hat mot judar eller förakt mot svaghet hos honom. Förvillens omfattning uppdagades sent för mig, idag kan jag tyvärr inte fråga x vad som drog honom till det totalitära och ondskefulla.

Vänsterns skuld

Varför berätta jag denna inte helt ovanliga historia om en nazist-sympatisör? Det handlar naturligtvis om vänsterns eventuella skuld - ivrigt förnekad av signaturen Lucifer nyligen i detta blad. Kim Salomons bok om FNL-rörelsen har åter ställt frågan om vår egen ungdoms försyndelser. Och jag vet, ty jag var med. Utan någon tvekan kallade jag mig under flera år för kommunist och ledde själv in sökande själar i rörelsen som ledare för marxistiska grundcirkel. Tills de enkla lösningarna stod mig upp i halsen och vidare att jag fick en personlig bild av 30-talets Sovjet. Marxismen bytte ansikte: från befrielselära blev den ett system för förtryck. Dessutom blev min personliga historia viktigare. Identitet, gemenskap, en geografisk plats ökade i betydelse. Här måste jag påpeka att jag gärna accepterar andras identitet och gemenskap, något nytt Bosnien är det inte fråga om.

En plats i tiden

Jag vill dra minst två slutsatser av x och min egen ungdomstro. En del av lockelsen låg i ideologiernas förmåga att skapa sammanhang, visa oss en plats i tiden. Ge svar på existentiella frågor som vadan och varthän. Nazismen var också modern, Tyskland satsade på teknik och utveckling. Människor sattes i arbete, tågen höll tiderna och Mercedes hade de snabbaste tävlingsbilarna. Marxismen lovade utveckla produktivkrafterna, avskaffa främlingskapet och

bygga ett genomskinligt, rationellt samhälle.

Båda rörelserna hade i sina uppgångs- och blomstingsfaser en stark känslomässig kraft som lockade unga och sökande. Många som demonstrerade på 60-talet eller var salongsnazister på 30-talet lärde sig aldrig något om den idémässiga grunden. De fängslades av kraften i visionen, av de enkla lösningarna, av de gemensamma manifestationerna, av de verbalt begåvade ledarna. När det gäller mig själv så skrämde nazismens illgärningar iväg mig till kommunismen. Från en tragedi hamnade jag i en annan tragedi. Dock menar jag att den första tragedin var allvarligare. Kommunismen hade en egen logik i sina illgärningar; det är verkliga eller inbillade fiender till staten som dödas. Nazismens ondska är obegriplig.

Skäms!

Även vi 68-or bör skämmas något för vår beredvillighet att falla för tidens totalitära lära. X och jag blev passagerare på historiens tåg - vi steg en dag av tåget och förhoppningsvis blev vi också klockare.

Jan Holmquist

PS Någon tror kanske att x är min far, så är inte fallet.

Ministrar, landshövdingar och skåningar

Jordbruksminister Annika Åhnberg har med glödande patos kämpat för burhösens frihet. Hon nådde inte ända fram. Det bidde visserligen inte en tumme - men det bidde en pinne. För att nu trvestera Mödde och Tödde. I stället för den totala friheten utanför burens hämmande galler skall varje höna nu få en egen pinne att sitta på. Kanske också lite sand att bada i. Är manne detta en symboliskt för Annikas egen utveckling: Från kampen för världsrevolution och arbetarklassens befrielse i Förbundet Kommunist, till "En pinne åt varje höna" i Perssons regering?

Det var nog inte snålhet, som gjorde att landshövding Ann-Cathrine Haglund inte bjöd sin länsstyrelse på jullunch i samband med det allra sista sammanträdet med länsstyrelsen i Malmöhus län. Det skall nog mera tolkas som att hon haft för kort tid på sig att tillägna sig den skånska kulturen. Landshövdingen bjöd visserligen härom helgen. Det var mottagning på residenset så att representanter för de skånska undersåtarna skulle kunna överlämna eventuella gåvor till henne. Det skall i ärlighetens namn erkännas att ledamöterna i länsstyrelsen utspisades efter sitt sammanträde. Det skedde i samband med det högtidliga avtäckandet av landshövdingens porträtt,

som målats av Gerhard Nordström. På bordet fanns cider och salta pinnar.

Göran Holm från Vellinge uttryckte styrelsens uppskattning av länets siste hövding med några vackra ord och följande historia från Skanör-Falsterbo:

- Byggnadsnämndens ordförande var tillika byggmästare och den, som fick de flesta byggena i staden. På länsstyrelsen blev man misstänksam och skickade högsta ansvariga tjänsteman på inspektion och för att tala några allvarsord med byggnadsnämndens ordförande. Medan de i sakta mak körde genom staden i ordförandens bil sade denne: "Där, till höger, bor en stockholmare" När man kört vidare en bit, sa han: "I det gula huset bor det en stockholmare" och efter ytterligare en stund: "Där borta där de reparerar, skall det flytta in en stockholmare."

Tjänstemannen, kanske var han länsbyggnadsdirektör, frågade då, undrande: "De där stockholmare, har ni mycket besvär med dem?"

"Nej", svarade byggnadsnämndens ordförande, "den värsta plågan här är nog kaninerna."

Det var en historia, som på ett fint sätt sammanfattade förhållandet mellan länets representanter och landshövdingen. Det är bara att önska henne lycka till i Uppsala.

Erbar

Det gäller väl även för 1997 hoppas alla vi i redaktionen

MÖTE MÖTE

Röda Kapellet Övningspaus till söndagen den 12/1 kl 18.45. Tills vidare: Öva flitigt på alla skalor inte minst Ess-dur och c-moll. Nya musikanter hälsas välkomna i vår!

Kommunalpolitiken tar aldrig lov, men det gör däremot kommunalpolitikerna!

VECKOBLADET

Detta nummer gjordes av Thomas Schlyter, Göran Persson och Gunnar Sandin.

Näste redaktör: Rolf Nilson.

Manus sänds per post till: Veckobladet, Bredg. 28, 222 21 Lund.
Onsdag e. 17 till fax 046-14 65 82.
Manus mottas gärna på 3,5" diskett eller e-mail: veckobladet@ltv.se

Telefon till redaktörerna:

Karin Blom 046-14 16 12

Rolf Nilson 046-12 90 44

Thomas Schlyter 046-14 75 05

Vid utebliven tidning ring:

Sven-Bertil Persson 046-13 82 13.